

Doprinos Vladimira Kranjčevića glazbenoj umjetnosti u Križevcima

BOŽENA GLAVAN

Avenija Većeslava Holjevca 38F
HR – 10 010 Zagreb
bglavan@gmail.com

Stručni rad

Professional paper

Primljeno / *Received*: 21. 10. 2021.

Prihvaćeno / *Accepted*: 20. 12. 2021.

Vladimir Kranjčević (1936–2020), dirigent i glazbeni pedagog, ostavio je izniman trag u interpretaciji klasične glazbe u Hrvatskoj. Iako rođeni Zagrepčanin, svojim angažmanom na polju glazbene umjetnosti u Križevcima stekao je titulu počasnog građanina toga grada. U njemu je održavao koncerte klasične glazbe i omogućio kvalitetan rad Glazbene škole Alberta Štrige Križevci. U članku se, osim biografije, iznosi doprinos u osnivanju i popularizaciji glazbeno-vokalnih ansambala kojima je Kranjčević tijekom druge polovice 20. stoljeća uzdigao Križevce na značajno mjesto za izvođenje djela u kategoriji klasične glazbe.

Ključne riječi: Vladimir Kranjčević, hrvatski dirigent, hrvatska klasična glazba, Križevci, glazbena umjetnost u Hrvatskoj tijekom 20. stoljeća

1. Uvod

Vladimir Kranjčević (Zagreb, 21. studeni 1936 – 9. veljače 2020.) bio je hrvatski dirigent, pijanist i glazbeni pedagog. Iako se rodio u Zagrebu, počeci njegova glazbenog obrazovanja vezani su od druge polovice 20. stoljeća uz glazbeni život grada Križevaca. Ostavio je značajan trag u glazbenoj umjetnosti Križevaca, zbog čega je proglašen počasnim građaninom toga grada.

U članku će biti prikazani život i djelovanje Vladimira Kranjčevića, posebice njegov glazbeni doprinos koji je ostavio u Križevcima. O tome svjedoče podaci objavljeni u nekoliko monografija i znanstvenih članaka. Iznesena su i Kranjčevićeva promišljanja o razvoju hrvatske glazbe 20. stoljeća, koja je izložio u znanstvenim publikacijama i intervjuima.

2. Križevci: glazbeni počeci i doprinos glazbenoj umjetnosti

Početak Kranjčevićeva života kao glazbenika povežujemo s Križevcima, gradom koji je tijekom Drugoga svjetskoga rata imao razvijen građanski stil života i u kojem se očekivalo da se djeca bave glazbom

svirajući barem jedan glazbeni instrument. Naime, uoči najavljenog bombardiranja Zagreba 1943. godine, Kranjčević se kao desetogodišnjak preselio s obitelji u Križevce k majčnim roditeljima, obitelji Heršak, tada poznatoj po proizvodnji pekarskih proizvoda.

U Križevcima je nastavio glazbeno školovanje koje je započeo u Zagrebu. Pod mentorstvom Dubravka Detonija i Štefanije Heruc u vili Heruc, koja je bila u tadašnjoj Tomislavovoj ulici, učio je svirati klavir. Već kao osnovnoškolca angažirao ga je djed da se brine za zvonjavu u Crkvi svete Ane, koja će nekoliko desetljeća kasnije ponovno postati mjestom njegovih glazbenih doprinosa tome gradu.

Obitelj se, međutim, nije se dugo zadržala u Križevcima, jer se tijekom 1945. godine vratila u Zagreb. Vladimir je nastavio glazbeno obrazovanje svirajući klavir, no Križevcima se često vraćao upravo u tim bitnim godinama svojega glazbenog obrazovanja. Naime, u križevačkoj Grkokatoličkoj katedrali, u koju je dolazio na nedjeljne liturgije, započeo je s vodstvom katedralnog mješovitog pjevačkog zbora. O tome je jednom rekao sljedeće:

»I onda sam ja u svojoj mladenačkoj ludosti, sa šesnaest godina, zaključio da bih htio raditi Hände-

lovu Aleluju. U mješovitom zboru imao sam krasne glasove, uglavnom sve naturščike, od kojih neki nisu znali note. To je za mene bio kamen kušnje, a pogotovo za njih. Išli smo ton po ton. Oni su gledali u note, one su im vjerojatno samo grafički predstavljale nešto, vidjeli su da nešto ide prema gore ili prema dolje. Ja sam svirao, a oni su to ponavljali. I kad su to usvojili, bilo je kao zabetonirano, tu niste mogli više ništa pomaknuti. [...] Aleluju smo izveli za vrijeme pričesti. To je bila prvi put jedna takva svečana izvedba, forte orgulje i zbor, [...] izvedeno na misi.«¹

Kranjčevićevi roditelji bili su veliki poklonici glazbe koji su djecu redovito vodili na koncerte i kazališne predstave. U Zagrebu je Kranjčević završio osnovnu školu, gimnaziju i Gradsku muzičku školu (kasnije Glazbenu školu Pavao Markovac). Završni ispit u srednjoj glazbenoj školi bio mu je klavirski recital koji je izveo 2. lipnja 1954. godine u Hrvatskom glazbenom zavodu. Muzičku akademiju u Zagrebu upisao je 1954. godine. Istodobno je studirao klavir (kao glavni predmet) pod mentorstvom Ladislava Šabana.

Prvi dio diplomskog ispita na Akademiji položio je 24. svibnja 1960. godine recitalom u Hrvatskom glazbenom zavodu, a drugi dio devet mjeseci poslije, točnije 16. veljače 1961. godine, kada je uz orkestar Muzičke akademije i pod ravnanjem Igora Gjadrova izvodio Beethovenov 5. Koncert za klavir i orkestar u Es duru. Nakon završenog studija, tijekom prosinca 1961. godine održao je prvi profesionalni recital: u Hrvatskom glazbenom zavodu izveo je djela Scarlattija, Beethovena, Chopina, Papandopula i Brahmsa. Uslijedile su brojne nagrade, a zatim i prvo važno inozemno gostovanje u Konzerthausu u Beču, gdje je na klaviru pratio pjevače i odsvirao Bachovu koralnu predigru u *Nun komm, der Heiden Heiland*, te *Chaconne* u d-molu.

Nakon nespretnog pada prilikom kojega je ozlijedio ruku, više se nije mogao posvetiti profesionalnom sviranju klavira. Usmjerio se na dirigiranje pod mentorstvom Slavka Zlatića, koji je bio učenik Blagoja Berse. Upravo će kao dirigent Vladimir Kranjčević obilježiti svoj profesionalni glazbeni put i doprinijeti interpretaciji klasične glazbe u Hrvatskoj i inozemstvu.

3. Razvoj profesionalne karijere i povratak u Križevce

Počeci profesionalne karijere Vladimira Kranjčevića odnose se na područje glazbene pedagogije, i to kao predavača u osnovnoj i srednjoj Glazbenoj školi Pavao Markovac, zatim u Glazbenoj školi Vatroslava Lisinskog i u zagrebačkoj I. gimnaziji. Kranjčević je, naime, osnovao Mješoviti zbor I. i IV. gimnazije, s kojim je ostvario zapažene nastupe i osvajao nagrade, pri čemu je u sklopu Glazbene škole Vatroslava Lisinskog utemeljio komorni orkestar (od 1972. do 1977. godine). Od 1978. do 1995. godine radio je kao redoviti profesor na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, a od 2000. godine kao redoviti profesor u trajnom zvanju i, napokon, od 2014. godine kao profesor emeritus Sveučilišta u Zagrebu. Suradivao je sa Zagrebačkom filharmonijom te s brojnim nacionalnim orkestrima u inozemstvu. Bio je šef dirigent Akademskog zbora »Ivan Goran Kovačić« (od 1974. do 1987. godine), šef dirigent Mješovitog zbora Radiotelevizije Zagreb (od 1976. do 1982. godine), utemeljitelj i ravnatelj Zagrebačkih madrigalista (od 1980. do 1985. godine), ravnatelj Simfonijskog orkestra Hrvatske radiotelevizije (od 1983. do 1988. godine), šef dirigent za velike projekte Radiotelevizije Beograd (od 1988. do 1991. godine), voditelj Oratorijskog zbora Crkve svetog Marka »Cantores Sancti Marci« (od 1992. do 1993. godine) i ravnatelj Opere Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu (od 1994. do 2006. godine).²

Uz to, Kranjčević je bio tajnik Udruženja muzičkih umjetnika Hrvatske (od 1969. do 1972. godine), zatim tajnik Udruženja muzičkih pedagoga Hrvatske (od 1970. do 1979. godine), onda predsjednik Saveza muzičkih pedagoga Jugoslavije (od 1970. do 1979. godine), potom predsjednik Zajednice muzičkih i plesnih škola Hrvatske (od 1972. do 1976. godine) i predsjednik Oratorijskog zbora Crkve svetog Marka »Cantores Sancti Marci« (od 1999. do 2013. godine).

Kao redoviti gost dirigent Slovenskog komornog zbora ostvario je niz koncerata u Sloveniji i Hrvatskoj koji su snimljeni na deset kompaktnih ploča antologijskih djela hrvatske zbornice glazbe. Osim toga, bio je počasni član Hrvatskoga društva glazbenih umjetnika, Hrvatsko-

¹ Goran Foršek (glavni urednik), *Goranovci i maestro Vladimir Kranjčević 1974.–1987.* (Zagreb: Studentsko kulturno umjetničko društvo »Ivan Goran Kovačić«, 2018), str. 15–16.

² Cjelokupan pregled biografije Vladimira Kranjčevića može se pronaći u monografijama koje je objavilo Studentsko kulturno umjetničko društvo »Ivan Goran Kovačić«: Zdravko Blažeković (urednik), *Akademski zbor »Ivan Goran Kovačić« / Academic Choir »Ivan Goran Kovačić« 1948.–1983.* (Zagreb: AKUD »Ivan Goran Kovačić« i Koncertna direkcija Zagreb, 1983); Darko Maričić (urednik), *Akademski zbor SKUD »Ivan Goran Kovačić« 1948.–1988.* (Zagreb: SKUD »Ivan Goran Kovačić«, 1988); Goran Foršek (glavni urednik), *Goranovci i maestro Vladimir Kranjčević 1974.–1987.* (Zagreb: Studentsko kulturno umjetničko društvo »Ivan Goran Kovačić«, 2018).

ga društva glazbenih i plesnih pedagoga te Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog.³

Kao dirigent Kranjčević je snimio oko pet tisuća minuta snimaka za radio i televiziju, dvadesetak gramofonskih ploča i dvadeset CD-a, uglavnom hrvatske glazbe, kao i djela iz svjetske glazbene literature (oratorije i opere).⁴ Dirigirao je brojne praizvedbe skladatelja, primjerice, Brune Bjelinskog, Davora Bobića, Željka Brkanovića, Dubravka Detonija, Jakova Gotovca, Anđelka Igreca, Anđelka Klobučara, Božidara Kunca, Rudolfa Matza, Borisa Papandopula, Franje Paraća i Vladimira Ruždjaka. Napisao je i tekstove u monografijama o skladatelju Joži Požgaju,⁵ zatim dirigentu Lovri pl. Matačiću⁶ i o Rudolfu Matzu.⁷

Povratak Kranjčevića u Križevce nesumnjivo je povezan s njegovim djetinjstvom. Kranjčević je, naime, s dvanaest godina počeo svirati orgulje u Crkvi svetoga Križa. Na poticaj tadašnjeg križevačkog kapelana Pavišića i župnika dr. Stjepana Kranjčića osnovao je mješoviti zbor, koji je odmah počeo pripremati za proslavu blagdana sv. Ane: 26. srpnja. Jedno od važnijih djela klasične glazbe izvedenih s tim zborom bila je »Hallelujah« iz Händelova oratorija *Mesija*. Tada su ga zamijetili u dirigentskim krugovima. Kada je već bio istaknuti dirigent, doveo je u Križevce nekadašnji zagrebački Ćirilo-Methodov zbor pod vodstvom dirigenta Borisa Komarevskog, koji je gostovao u spomenutoj crkvi izvodeći sakralna djela Mokranjca, Čajkovskog, Rahmanjinova i Grečanjinova. Upravo su to bili autori čija će djela Kranjčević kasnije u svojim zbarskim nastupima često izvoditi diljem Hrvatske i u susjednim zemljama.

Tijekom 2002. godine glazba ga je opet dovela u Križevce, gdje je u organizaciji Hrvatskog pjevačkog društva »Kalnik« ravnao *Križevačkom misom* nepoznatog autora iz 17. stoljeća u adaptaciji Franje Dugana. To se zbivalo povodom obilježavanja 750. obljetnice

slobodnoga i kraljevskoga grada Križevaca. Tada je i proglašen počasnim građaninom Križevaca.

Kranjčević je organizirao brojne operne izvedbe čiji je prihod bio namijenjen obnovi križevačke Grkokatoličke katedrale. Tako je koncertne izvedbe koje su bile na programu 23. *Varaždinskih baroknih večeri*, čiji je tada bio umjetnički voditelj,⁸ doveo u Križevce, pri čemu je u križevačkoj katedrali ravnao Slovenskim komornim zborom i filharmonijom.⁹

Katedralni zbor u Križevcima nije djelovao u kontinuitetu od onda od kada ga je Kranjčević osnovao, već je s djelovanjem nastavio 2009. godine, da bi pet godina poslije toga, dakle 2014. godine, na poziv uprave tog zbora Kranjčević dirigirao Händela, s kojim je i započeo svoj dirigentski put. Sljedeće, 2015. godine u Sportskoj dvorani u Križevcima dirigirao je izvedbom *Carmine Burane* Carla Orffa, i to u organizaciji Glazbene škole Alberta Štrige Križevci, a povodom 70. obljetnice svojega rada. Iste godine objavio je članak o svećeniku Stjepanu Kranjčiću, o kojem je zapisao sve ono što je Kranjčić kao župnik postigao u pogledu promicanja razvoja sakralne glazbe Križevcima.¹⁰

U sklopu 37. *Varaždinskih baroknih večeri*, točnije 28. rujna 2007. godine, u varaždinskoj katedrali Uznesenja Blažene Djevice Marije održan je svečani koncert kojim je obilježena 10. obljetnica Varaždinske biskupije. Tom prigodom varaždinski skladatelj Anđelko Igrec skladao je *Pashalne slike*, oratorij za solo, dječji zbor, mješoviti zbor i simfonijski orkestar. Praizvedbom je dirigirao Vladimir Kranjčević, a sudjelovali su Simfonijski orkestar i Zbor Hrvatske radiotelevizije, Dječji zbor Varaždinske biskupije te solisti Dubravka Mušović (mezzosopran), Tomislav Mužek (tenor) i Pavao Mašić (orguljaš).

Od početka održavanja *Varaždinskih baroknih večeri*, dakle od 1971. godine, pa sve do 2006. godine, pro-

3 Marija Barbieri (uredila), *Lisinski. Palača za novo stoljeće: 30 godina Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog* (Zagreb: Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog, 2004).

4 Velik opus snimljenog glazbenog materijala pohranjen je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu u sklopu Muzičke zbirke.

5 Ladislav Varga (za izdavača), *Joža Požgaj 1914.–2014.: stota obljetnica rođenja i trideseta obljetnica smrti* (Čakovec: Centar za kulturu Čakovec, 2014).

6 Eva Sedak (priredila), *Matačić* (Zagreb: Fond Lovro & Lily Matačić, 1996).

7 Milena Bušić (uredila), *Rudolf Matz: veliki opus vedrine*, Muzej grada Zagreba, 19. rujna 2016. – 18. prosinca 2016. Autorica izložbe Zrinka Jelčić (Zagreb: Muzej grada Zagreba, 2017).

8 Vladimir Kranjčević, »23. Varaždinske barokne večeri«, *Sveta Cecilija: časopis za sakralnu glazbu* 63/4 (1993), str. 104–105. O povijesti baroknih večeri u Varaždinu vidi sljedeću monografiju: Ernest Fišer (urednik), *Varaždinske barokne večeri: 50 festivalskih godina* (Varaždin: Koncertni ured Varaždin, 2020).

9 Erika Krpan, »Varaždinske barokne večeri – poslije 45 godina«, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 27 (Varaždin, 2016), str. 121–128, na str. 124–125. Taj članak rezultat je autoričina izlaganja na znanstvenom skupu »Varaždinske barokne večeri – 45 festivalskih godišta«, održanom u Varaždinu 30. rujna i 1. listopada 2015. godine.

10 Vladimir Kranjčević, »Bio je [Kranjčić] izraziti vojnik Stepinčeve vojske«, u: Ivan Miklenić (urednik), *Ili jesi ili nisi: svjedočanstva o Stjepanu Kranjčiću* (Zagreb – Križevci: Udruga za promicanje znamenitih Križevčana »Dr. Stjepan Kranjčić«, 2015), str. 142–150.

gram festivala bio je u nadležnosti jednog od njegovih utemeljitelja: Vladimira Kranjčevića.¹¹ U tom razdoblju on je sa svojim suradnicima, od kojih je izrazito važan bio skladatelj, muzikolog i pedagog Lovro Županović (1925–2004), ostvario sve preduvjete bitne za razvoj glazbenih svečanosti u Varaždinu, a koje su se odnosile na izvođenje glazbe baroknog razdoblja: od kraja 16. stoljeća do polovice 18. stoljeća. Osim predstavljanja bogatog repertoara vrhunskih djela europskih baroknih majstora, nastojao se posvetiti i istraživanju onih djela hrvatskih baroknih skladatelja tog razdoblja koja bi izvodio na spomenutom festivalu.¹²

4. Zaključak

Vladimir Kranjčević ostavio je izuzetno značajan trag u interpretaciji klasične sakralne i operne glazbe u Hrvatskoj tijekom druge polovice 20. stoljeća. Iznimno talentiran i sa željom za stjecanjem novih znanja da bi što vjernije mogao interpretirati glazbena klasična djela, ostavio je i izniman opus snimljenih djela kojima je dirigirao. Njegov pedagoški pristup omogućio mu je osnivanje novih pjevačkih i orkestralnih ansambala, ali i vođenje postojećih velikih ansambala od nacionalnog interesa u Hrvatskoj i inozemstvu.

U ovom radu ukazala sam na Kranjčevićev doprinos razvoju klasične glazbe u malenom gradu kao što su Križevci, a stavivši naglasak na Kranjčevićovo nastojanje da se i u manjim sredinama izvode velika i značajna djela klasične glazbe. Osim toga, sadašnjim i budućim naraštajima glazbenika željela sam poručiti da u dirigentu i glazbenom pedagogu Vladimiru Kranjčeviću vide poticaj za to da u Križevcima postave neko od djela koja je on izvodio i, prije svega, budu potaknuti na formiranje ozbiljnog orkestra i vokalnog sastava u tom gradu.

5. Popis citirane literature

Barbieri, Marija (uredila). 2004. *Lisinski. Palača za novo stoljeće: 30 godina Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog* (Zagreb: Koncertna dvorana Vatroslava Lisinskog, 2004).

- Blažeković, Zdravko (urednik). 1983. *Akademski zbor »Ivan Goran Kovačić« / Academic Choir »Ivan Goran Kovačić« 1948.–1983.* (Zagreb: AKUD »Ivan Goran Kovačić« i Koncertna direkcija Zagreb, 1983).
- Bušić, Milena (uredila). 2017. *Rudolf Matz: veliki opus vedrine*, Muzej grada Zagreba, 19. rujna 2016. – 18. prosinca 2016. Autorica izložbe Zrinka Jelčić (Zagreb: Muzej grada Zagreba, 2017).
- Fišer, Ernest (urednik). 2020. *Varaždinske barokne večeri: 50 festivalskih godina* (Varaždin: Koncertni ured Varaždin, 2020).
- Foršek, Goran (glavni urednik). 2018. *Goranovci i maestro Vladimir Kranjčević 1974.–1987.* (Zagreb: Studentsko kulturno umjetničko društvo »Ivan Goran Kovačić«, 2018).
- Gotal, Vladimir. 2016. »Vrednovanje tonskih zapisa s Varaždinskih baroknih večeri i drugih koncerata klasične glazbe te značenje njihova očuvanja kao glazbene baštine«, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 27 (Varaždin, 2016), str. 135–158.
- Kranjčević, Vladimir. 1993. »23. Varaždinske barokne večeri«, *Sveta Cecilija: časopis za sakralnu glazbu* 63/4 (1993), str. 104–105.
- Kranjčević, Vladimir. 2015. »Bio je [Kranjčić] izraziti vojnik Stepinčeve vojske«, u: Ivan Miklenić (urednik), *Ili jesi ili nisi: svjedočanstva o Stjepanu Kranjčiću* (Zagreb – Križevci: Udruga za promicanje znamenitih Križevčana »Dr. Stjepan Kranjčić«, 2015), str. 142–150.
- Krpan, Erika. 2016. »Varaždinske barokne večeri – poslije 45 godina«, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 27 (Varaždin, 2016), str. 121–128.
- Maričić, Darko (urednik). 1988. *Akademski zbor SKUD »Ivan Goran Kovačić« 1948.–1988.* (Zagreb: SKUD »Ivan Goran Kovačić«, 1988).
- Midžić, Seadeta. 2010. »Varaždinske barokne večeri i glazbeni program Televizije Zagreb u razdoblju od 1975. - 1995. godine«, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 21 (Varaždin, 2010), str. 93–102.
- Sedak, Eva (priredila). 1996. *Matačić* (Zagreb: Fond Lovro & Lily Matačić, 1996).

¹¹ Seadeta Midžić, »Varaždinske barokne večeri i glazbeni program Televizije Zagreb u razdoblju od 1975. - 1995. godine«, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 21 (Varaždin, 2010), str. 93–102. U prvoj dekadi održavanja *Varaždinskih baroknih večeri* Kranjčević je bio dirigent sakralnih oratorijskih djela sa zborovima i orkestrima.

¹² Zdenka Veber, »Povijesno značenje 'Varaždinskog skladateljskog kruga'«, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 4–5 (Varaždin, 1990), str. 223–233. Vidi i: Zdenka Veber, »Varaždinske barokne večeri pod ravnateljstvom hrvatskog skladatelja Davora Bobića (2007.-2014.)«, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 28 (Varaždin, 2017), str. 435–448. O djelima vrhunskih predstavnika klasične orkestralne i zbarske glazbe izvedenih na *Varaždinskim baroknim večerima* vidi, primjerice, u: Vladimir Gotal, »Vrednovanje tonskih zapisa s Varaždinskih baroknih večeri i drugih koncerata klasične glazbe te značenje njihova očuvanja kao glazbene baštine«, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 27 (Varaždin, 2016), str. 135–158.

- Varga, Ladislav (za izdavača). 2014. *Joža Požgaj 1914.–2014.: stota obljetnica rođenja i trideseta obljetnica smrti* (Čakovec: Centar za kulturu Čakovec, 2014).
- Veber, Zdenka. 1990. »Povijesno značenje ‘Varaždinskog skladateljskog kruga’«, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 4–5 (Varaždin, 1990), str. 223–233.
- Weber, Zdenka. 2017. »Varaždinske barokne večeri pod ravnateljstvom hrvatskog skladatelja Davora Bobića (2007.–2014.)«, *Radovi Zavoda za znanstveni rad Varaždin*, br. 28 (Varaždin, 2017), str. 435–448.

Vladimir Kranjčević’s Contribution to Musical Art in Križevci

Summary

Vladimir Kranjčević (1936–2020), a conductor and a musical pedagogue, has left an outstanding mark on the interpretation of classical music in Croatia. Although born in Zagreb, his engagement in the field of musical arts in Križevci earned him the title of an honorary citizen of that town. There, he performed classical music concerts and enabled a high-quality work of the Music School of Albert Štriga, Križevci. In addition to Kranjčević’s biography, this article lays out his contribution to the founding and popularisation of musical-vocal ensembles with which Kranjčević raised Križevci to the status of a significant place for performing works in the category of classical music during the second half of the 20th century.

Keywords: Vladimir Kranjčević, Croatian conductor, Croatian classical music, Križevci, musical art in Croatia during the 20th century

